

datum: 29 maart 2022

Verslag thematische voedseldag: Voedselverspilling

1.	Opzet	2
2.	Stellingen	2
2.1.	Hoe koppel je korte keten aan voedseloverschotten?.....	2
2.2.	Welke acties kan je koppelen aan een analyse van het restafval van de inwoners?	3
2.3.	Welke rol kan een lokaal bestuur opnemen bij het oprichten van een regionaal distributieplatform?	4
2.4.	Hoe betrek je je burgers bij de sensibilisering rond voedselverspilling?	4
3.	Lessons learned.....	5
4.	Extra inspiratie om aan de slag te gaan.....	6

1. Opzet

- Een digitale denk en doe workshop
- Systeemdenken in de praktijk rond voedselbeleid
- Bepalen van doelstellingen tot het vormen van een stappenplan
- Begeleiding door experts uit het veld
- Een kookdemo met topchef Nicolas Decloedt van Humus x Hortense tijdens de lunchpauze
- Visual harvesting
- Flow van de dag + deelnemers
- Opname
- Workshop bord met alle info

2. Stellingen

2.1. Hoe koppel je korte keten aan voedseloverschotten?

Het belang van voedselverspilling vermijden is breed bekend tegenwoordig. Voedselongelijkheid neemt toe en voedsel wordt duurder, soms zelfs schaarser door omstandigheden. Ook de werkloosheid neemt toe. Om die maatschappelijke uitdagingen aan te gaan ondersteunen lokale besturen voedseldistributieplatformen. Deze recupereren en doneren voedseloverschotten. Daaraan gekoppeld activeren ze mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Momenteel wordt er niet samengewerkt met korte keten landbouwers terwijl daar heel wat kansen liggen. Een win win win voor de landbouw, sociale activering en herbestemming voedseloverschotten.

Stelling team 1

In 2050 koppelen de gemeenten de productie en overproductie van landbouwers aan sociale activering en herbestemming/valorisatie. Daardoor zijn er geen overschotten meer in de korte keten. Over de regio heen wordt er samengewerkt via 1 afgestemd logistiek en circulair systeem. Dat zorgt voor een gezonde betaalbare diversiteit voor iedereen en maakt verwerking makkelijker. De lokale besturen sensibiliseren via voedselopleidingen voor scholen, lokale besturen, ...

Om dit te bekomen is het belangrijk dat de kennis die er al is (ILVO, Flanders Food, PC fruit die reststromen gedetailleerd in kaart gebracht hebben) gebruikt wordt. De # beleidsdomeinen landbouw, klimaat, welzijn, lokale (soc.) economie, ... maken deel uit van het project. Een interlokale samenwerking zorgt ervoor dat er een evenwicht is in de producten. (vis, vlees, groenten, ...). Een netwerk van bedrijven/producenten zorgt ervoor dat er bij een overschot ook snel tot verwerking kan overgeschakeld worden. De groep raadt aan om op federaal niveau te bekijken of de FEAD-middelen niet voor lokale aankoop kunnen ingezet worden. Verder vond de groep het ook belangrijk de reglementering van cascade van waardebehoud te verstrengen en een uitgebreide producenten verantwoordelijkheid te hanteren. Die verantwoordelijkheid zou extra middelen kunnen genereren om als platform bijvoorbeeld eerder korte keten te kopen en/of verwerking te faciliteren.

2.2. Welke acties kan je koppelen aan een analyse van het restafval van de inwoners?

Er zit tegenwoordig nog best wat voeding in restafval en dat is te vermijden. Inwoners vinden het makkelijker om organisch afval bij restafval te gooien. Ondanks dat het duurder is dan het bij het GFT te gooien of zelf thuis te composteren.. Er is te weinig kennis over thuis composteren. Apps zijn te weinig gekend. Te weinig kennis over afvaltarieven en dus mogelijke besparing. En de boodschap komt momenteel altijd bij dezelfde doelgroep terecht. Er is ook sensibilisering nodig rond de houdbaarheidsdatum.

Stelling team 2

Geen organische resten meer in het restafval

Om dit te bekomen moet er data verzameld worden. Zowel vooraf als achteraf. OVAM kan die restafval analyse ter beschikking stellen. Sensibilisering kan via de recycle app, er moet dan een preventie toegevoegd worden. Ook via lokale initiatieven, sociale kruideniers, buurtmoestuinen sensibiliseren kan men sensibiliseren rond verspilling. Vlaco kan helpen bij het sensibiliseren. Een platform waar je je als consument moet registreren en meedoet aan acties om te voorkomen dat er te veel voeding bij restafval terecht komt. Daarbij middenveld en verenigingen betrekken om bijvoorbeeld workshops hieromtrent te organiseren. De gft-inzameling moet ook aantrekkelijker gemaakt worden. Geurhinder vermijden, gft-containers laten reinigen, gebruik ondergrondse inzamelsystemen met composteerbare zakjes, ... Ook dacht men aan

composteesystemen tegen gesubsidieerde tarieven en een samenwerking tussen de Intercommunales en de overige inzamelaars van huisvuil.

2.3. Welke rol kan een lokaal bestuur opnemen bij het oprichten van een regionaal distributieplatform?

Een distributieplatform koppelt sociale tewerkstelling, doelgroep vrijwilligers, aandacht gezonde voeding, horeca, armoedebestrijding, landbouw, klimaat aan elkaar. Een voedselraad met verschillende voedselactoren, zoals lokale handelaars, kan zich buigen over samenwerkingsovereenkomsten. Op interlokaal vlak kan je een samenwerkingsverband opzetten waardoor de kosten kunnen gedeeld worden, maar ook gezamenlijk subsidies aanvragen. De federatie van voedselbanken kan ook een rol opnemen omwille van kennis en knowhow.

Stelling team 3

Beogen een dalende armoede gekoppeld aan dalende voedselverspilling - via wegwerken van drempels (kan lokale winkel de doelgroep met noden bereiken) - voeding bereikt iedereen (zonder stigmatiserende werking).

Lokaal bestuur is een verbindende factor. (tss schenkers en ontvangers). Samenwerking is nodig voor een duurzaam (financieel) kader. Ook nadenken over minimale verpakking, elektrisch transport, een bredere voedselhub. Er is een goed business plan nodig bij de start dat inzet op duurzame financiering. (klaverblad?) Een plan dat ook nadenkt over de afstemming van aanbieders/schenkers en logistieke behoeften. Men kan de vooruitgang gefaseerd meten via tussentijdse doelstellingen gekoppeld aan "meten is weten" (bv quantum koppelen aan onlinetool)

2.4. Hoe betrek je je burgers bij de sensibilisering rond voedselverspilling?

Er wordt een link gelegd met klimaat. Er zijn grote gedragsveranderingscampagnes rond voedselverlies en er wordt meer gemeten. Bij de burgers is er meer kennis rond de klimaatverandering (beperkt tot bepaalde doelgroepen), er is te weinig tijd om te koken of kennis hoe het aanpakken. In de supermarkten ligt er heel veel dus waarom moeten we er iets aan doen. De burgers weten niet wat THT en TGT echt betekent. De verpakking is soms nodig voor houdbaarheid maar kan ook voor meer verspilling zorgen. Best via een projectcoördinator een strategie en werkgroep opzetten met verschillende beleidsdomeinen. Daaraan jaarlijkse infosessies naar de collega's toe. Een voedselraad met de verschillende stakeholders die samenkomen tijdens een maandelijks netwerkevenement.

Stelling team 4

80% van de bevolking is volledig geïnformeerd en is expert op gebied van voedselverspilling vermijden en past de tips hiervoor toe waardoor er 75% minder voedselverspilling is in 2050.

Binnen het lokaal bestuur is vermijden van voedselverspilling verankerd in het strategisch beleid en geïntegreerd in de algemene werking van de gemeente. Er is specifiek een projectcoördinator voor aangesteld en er zijn sterke samenwerking met externe partners.

3. Lessons learned

- Landbouwers zoeken helpende handen en extra afzetmarkt. Distributieplatformen kunnen beide vragen beantwoorden
- Distributieplatformen zijn vragen partij om samen te werken met andere platformen en zo een diverser aanbod te kunnen garanderen. Vis van aan de zee, fruit van Haspengouw, ...
- Bij een distributieplatform is een goed businessplan nodig bij de start dat inzet op duurzaamheid mbt tot financiering (klaverblad), logistiek, verpakking. Een plan dat ook nadenkt over de afstemming van aanbieders/schenkers en logistieke behoeften.
- Er moet gezocht worden naar een netwerk van voedselactoren die snel kunnen reageren bij een overproductie
- Burgers gooien te veel organisch afval bij het restafval. En dit kost hun meer, maar dat weten ze niet. Er is ook te weinig kennis over composteren. De recycle app is te weinig gekend.
- Bij elk project is interlokale samenwerking belangrijk om te schalen, kosten te delen, meer impact te hebben, subsidies aan te vragen, inzet personele middelen te verdelen, ...
- Er wordt best een projectcoördinator aangesteld die voedselverspilling vermijden verankerd in het strategisch beleid en integreert in de algemene werking van de gemeente
- Deze coördinator zet een interne werkgroep op om samen met een voedselraad de lijnen uit te zetten. Intern is er regelmatige sensibilisering nodig, maar ook de externe partners moeten warm gehouden worden. (opstart duurt lang)
- Leaving no one behind is zeer belangrijk bij al de acties rond voedselverspilling. De SDG's zijn een goed kader om dit te toetsen.
- De burgers weten niet wat THT en TGT echt betekent
- Er is vraag naar strengere reglementering omtrent cascade van waardebehoud
- Er is vraag naar onderzoek omtrent Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid
- Er is vraag naar onderzoek om de FEAD middelen voor lokale aankopen te gebruiken

4. Extra inspiratie om aan de slag te gaan

- Lerend netwerk Voedselverspilling vermijden - 15 september 2020
- Regionale workshop Voedselverspilling - 29 september 2020
- Voedselverspilling vermijden - 16 juni 2021 - Distributieplatformen
- Foodsavers Mechelen
- Food Act 13 & Gemeentebestuur van Kuurne
- Stadsbestuur van Brugge - Film Making of Bruggesmaakt - Handleiding voedselverlies in de zorg
- Stad Den Haag
- Foodlab Proef
- Stad Geraardsbergen
- Foodwin
- Ovam
- Vlaco
- Herw!n
- Voedselbanken
- Velt (Buurtfruit Gent)
- FareShare Sussex UK
- De Clique NED
- Rikolto - Ecofoodmap
 - Dashboard
- VVSG website Lokale voedselstrategie
- ILVO bordspel
- Leader subsidies (voor platteland en ism landbouwer)
- UN SDG logo's - voedsel